

อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์เกี่ยวกับหงส์และไก่ในภาษาจีน

Yao Siqu *

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์เกี่ยวกับสัตว์ประเภทหงส์และไก่ โดยมุ่งอธิบายถึงลักษณะการใช้ภาษาจีนมาตรฐาน (mandarin Chinese) เพื่อเปรียบเทียบสรรพสิ่งต่าง ๆ เป็นสัตว์ทั้งสองประเภทนี้ เป็นอุปลักษณ์สัตว์ตามแนวคิดทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 2003) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลประโยคจากฐานข้อมูลของศูนย์วิจัยภาษาศาสตร์ภาษาจีนมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Center for Chinese Linguistics Peking University) ผลการศึกษาพบว่า ประโยคที่แสดงอุปลักษณ์สัตว์ประเภทหงส์มีจำนวนทั้งสิ้น 116 ประโยค สามารถสรุปเป็นมโนอุปลักษณ์ 2 ประเภทหลัก ได้แก่ **มนุษย์เป็นหงส์** และ **สิ่งไม่มีชีวิตเป็นหงส์** สำหรับประโยคที่แสดงอุปลักษณ์สัตว์ประเภทไก่อมีจำนวนทั้งสิ้น 279 ประโยค และพบมโนอุปลักษณ์ 2 ประเภทหลักเช่นกัน ได้แก่ **มนุษย์เป็นไก่** และ **สิ่งไม่มีชีวิตเป็นไก่** ส่วนอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์แต่ละประเภทหลักนั้นก็ประกอบด้วยมโนอุปลักษณ์ย่อย และสามารถอธิบายกระบวนการถ่ายทอดความหมายระหว่างคุณสมบัติของสัตว์ทั้งสองประเภทในแวดวงความหมายต้นทางจับคู่กับคุณสมบัติของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในแวดวงความหมายปลายทาง นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์เกี่ยวกับสัตว์ในภาษาจีนดังกล่าวเท่านั้น แต่ยังสะท้อนระบบความคิดของคนจีนที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรม ประเพณีและขนบธรรมเนียมทางสังคมด้วยเช่นกัน

* หน่วยงานผู้แต่ง: ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำสำคัญ: อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์, อุปลักษณ์สัตว์, ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน,
วัฒนธรรมจีน

Conceptual Metaphors about Phoenix and Chicken in Mandarin Chinese

Yao Siqi *

Abstract

The objective of this research is to study animal metaphors in Mandarin Chinese, especially those relating to phoenixes and chickens. The analysis focuses on using the Conceptual Metaphor Theory proposed by Lakoff and Johnson (2003) to explain the process whereby things are compared to these two kinds of animal. The data were derived from the Chinese National Corpus created by the Center for Chinese Linguistics at Peking University. The results from 116 sentences with phoenix metaphors reflect two main conceptual metaphors: **HUMAN BEINGS ARE PHOENIXES** and **INANIMATE THINGS ARE PHOENIXES**. For the chicken metaphors, a total of 279 examples were divided into two main categories: **HUMAN BEINGS ARE CHICKENS** and **INANIMATE THINGS ARE CHICKENS**. Each major conceptual metaphor contains various subcategories. The mappings from the source domains PHOENIXES and CHICKENS to the target domains HUMAN BEINGS and INANIMATE THINGS are made possible due to the

* Affiliation: Department of English and Linguistics, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

existence of correspondences between the two domains. Moreover, the findings demonstrate not only conceptual metaphors involving these two kinds of animal, but also the relationship beliefs concerning such animals among Chinese people and their traditional culture and social customs.

Keywords: conceptual metaphors, animal metaphors, cognitive linguistic theory, Chinese culture